

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Hadfi János ügyvéd által képviselt felperesnek az Imre és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Imre András ügyvéd) által képviselt alperes ellen személyiségi jog megsértése miatt a Csongrád Megyei Bíróság előtt 2.P.20.892/2007. számon megindult és a Szegedi Ítéltábla Pf.III.20.120/2008/4. számú jogerős ítéletével befejezett perében az alperes 17. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelme folytán tartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit részben - a perköltség- és illetékfizetésre is kiterjedően - hatályon kívül helyezi, és az abban foglaltak helyett megállapítja:

A .. című időszaki lap 2006. december 8-i számában közzétett nyilatkozatában az alperes valótlanul állította, hogy a felperes a megyei közgyűlésben az ..-től kapott anyagi ellenszolgáltatás fejében szavaz a párt érdekeinek megfelelően. Ezzel a felperes jó hírnevét megsértette. E jogsértés miatt elégtétel adására kötelező rendelkezést hatályában fenntartja. A felperes ezt meghaladó keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 20.000 (Húszezer) forint együttes első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 120.000 (Egyszázhúszezer) forint együttes első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási illetékből 108.000 (Egyszáznyolcezer) forintot a felperes, 12.000 (Tizenkettőezer) forintot az alperes köteles az államnak felhívásra megfizetni.

Ez ellen az ítélet ellen jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felülvizsgálati kérelem elbírálása szempontjából releváns tényállás szerint a felperes .. város polgármestere, az alperes ugyanott önkormányzati képviselő. A .. című, kéthetente megjelenő lap 2006. december 8-i számában az alperessel készített interjú jelent meg, melynek előzménye a felperes és a képviselőtestület között kialakult nézeteltérés volt. A cikkben közölt interjúban az alperes - egyebek mellett - a következő, felperesre vonatkozó nyilatkozatokat tette: „...Hazudott a gázközmű vagyonról is a bemutatkozó kampánygyűlésen. Utólag derült ki, hogy a képviselőtestület felhatalmazása és tájékoztatása nélkül döntött ez év augusztusában több mint tízmillió forint működési célú felhasználásáról a gázközmű vagyonból, csak azért, hogy a kampányban elmondhassa, nincs működési hitele a városnak. ... A másik dolog, hogy nem értem, milyen erkölcsi alapon bírál független képviselőket alaptalanul, miután ő a megyei közgyűlésben ..-szavazógépet játszik jó pénzért.”

A felperes keresetében a Ptk. 76. és 78. §-ok alapján annak megállapítását kérte, hogy az alperes a cikkben közzétett nyilatkozataival megsértette a jóhírnévhez fűződő jogát, emberi méltóságát és becsületét. Kérte, hogy a bíróság az alperest tiltsa el a további jogsértéstől, kötelezze elégtétel adására, valamint 1.000.000 forint nem vagyoni kára és annak 2006. december 8. napjától járó törvényes kamata megfizetésére. Az alperes a kereset elutasítását kérte.

A jogerős ítélet részben helytadva a felperes keresetének megállapította, hogy az alperes a .. 2006. december 8-i számában a felperesről megjelentetett alábbi nyilatkozataival megsértette a felperes jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát: „... a képviselőtestület felhatalmazása és tájékoztatása nélkül döntött ez év augusztusában több mint tízmillió forint működési célú felhasználásáról a gázközmű vagyonból, csak azért, hogy a kampányban elmondhassa, nincs működési hitele a városnak.” Továbbá, hogy „... ő a megyei közgyűlésben ..-szavazógépet játszik jó pénzért.” Kötelezte az alperest, hogy a .. soron következő számában saját költségén jelentesse meg az alábbi nyilatkozatot: „Dr. .. polgármester 2006. augusztusában jogszabályi felhatalmazás alapján döntött egyszemélyben a gázközmű vagyon az évi átutalt összegének működési célra történő átcsoportosításáról, figyelemmel a működési keret forráshiányára. Ezért valótlannul állítottam, hogy mindez kampánycélból történt. Valótlannul állítottam továbbá, hogy ő a megyei közgyűlésben ..-szavazógépet játszik jópénzért.” Kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 300.000 forintot. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Rendelkezett az első- és másodfokú perköltség viseléséről, valamint a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt eljárási illetékek megfizetéséről.

A jogerős ítélet - felülvizsgálati kérelem elbírálása szempontjából releváns - indokolása szerint valós, ezért nem jogsértő az alperesnek az a kifogásolt állítása, hogy a felperes valótlan tényt állított, azaz „hazudott” a bemutatkozó kampánygyűlésen a gázközmű vagyonnal kapcsolatban. A valóságnak felel meg az az állítás is, hogy a felperes a képviselőtestület előzetes felhatalmazása és tájékoztatása nélkül döntött a két testületi ülés között a gázközmű vagyonból átutalt összeg működési célú felhasználásáról. Az alperes azonban nem bizonyította, hogy a felperesnek ez az intézkedése kampánycélokat szolgált volna. E valótlan állítás azt sugallja, hogy a felperes a demokratikus szabályokat megszegve egyszemélyben hozott döntést az önkormányzat vagyonáról kizárólag annak érdekében, hogy ezt utóbb a választási kampányban saját céljaira használhassa fel, azt a látszatot keltve, hogy az önkormányzat gazdálkodásával nincs probléma. Ez az állítás a felperesre nézve sértő is, arra enged következtetni, hogy a felperes az eredményes választási kampánya érdekében jogellenes magatartásra is képes. Ezzel az alperes megsértette a felperes jóhírnevét. Az alperesnek az a véleménye, hogy a felperes „a megyei közgyűlésben ...-szavazógépet játszik jó pénzért”, pedig arra a következtetésre ad alapot, hogy a felperes becsstelen, megvesztegethető, akinek a megyei közgyűlésben a szavazataért fizetnek. Ez a ténybeli alapot nélkülöző bírálat becsületsértő, amelyet az egyébként közszereplőnek minősülő személy sem köteles eltűrni. Ezért a jogerős ítélet a Ptk. 78. § alapján az alperes terhére a jogsértést a Ptk. 84. § (1) bekezdés a) pont szerint megállapította és a c) pont alapján kötelezte az alperest elégtétel adására, míg a b) pont szerint a jogsértéstől való eltiltásra irányuló keresetet - a jogsértés folyamatos jellegének hiányában - elutasította.

A Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pont, a Ptk. 339. §, továbbá a Ptk. 355. § (1) és (4) bekezdés alapján kötelezte az alperest a nem vagyoni kár megtérítésére, amelyek összegét mérlegeléssel állapította meg, míg a kamat megfizetésre vonatkozó kereseti kérelmet elutasította. A Pp. 163. § (3) bekezdés szerint köztudomású tényként fogadta el a jogsértéssel összefüggésben a hátrány bekövetkeztét, kifejtve, hogy a megállapított jogsértések külön bizonyítás nélkül is alkalmasak a felperes közmegítélésének hátrányos befolyásolására.

A jogerős ítélet ellen jogszabálysértésre hivatkozással az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, annak hatályon kívül helyezése és elsődlegesen a kereset teljes elutasítása, másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítása érdekében. Felülvizsgálati álláspontja szerint a jogerős ítélet téves megállapításával szemben nem tényállítás, hanem vélemény, ezért nem jogsértő a tartalmában azt kifejező kijelentése, hogy a felperes kampánycéltól motiváltan döntött a

pénz felhasználásáról. A jogerős ítélet a szövegösszefüggésből kiragadva, tévesen minősítette a becsület megsértésére alkalmas véleménynek azt, hogy a felperes „a megyei közgyűlésben ..-szavazógépet játszik jó pénzért”. A kijelentésnek ugyanis nincs a felperes megvesztegethetőségére utaló jelentése. Csupán azt a véleményét fejezi ki, hogy a felperes független választott tisztségviselőként nem végzi a munkáját megfelelően, szocialista érzülete által meghatározottan, automatikusan szavaz, passzív magatartásához mérten pedig méltánytalanul magas fizetéssel rendelkezik. A felperesnek, mint közszereplőnek a közéleti tevékenységével kapcsolatban megfogalmazott élesebb kritikát egyébként is tűnie kell. A felperes a jogsértéssel összefüggésben bekövetkezett hátrányát nem bizonyította, a jogerős ítélet pedig - erre való figyelmeztetés nélkül - tévesen fogadta azt el köztudomású tényként.

A felperes a jogerős ítélet hatályban való fenntartását kérte.

A Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. § (1) bekezdés alapján a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül. A jogerős ítéletnek a megállapított jogsértéseket, valamint a megítélt kártérítés összegét meghaladó, illetve a jogsértéstől való eltiltás iránti keresetet elutasító rendelkezése felülvizsgálattal nem volt támadott.

A felülvizsgálati kérelem részben alapos az alábbiak szerint.

A Ptk. 75. § (1) bekezdés szerint a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani, e jogok a törvény védelme alatt állnak. A Ptk. 76. § alapján a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen - egyebek mellett - a becsület és az emberi méltóság megsértése. A Ptk. 78. § (1) bekezdés értelmében a személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a jóhírnév védelmére is. A (2) bekezdés alapján a jóhírnév sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényt állít, híresztel, vagy való tényt hamis színben tüntet fel.

E rendelkezések alapján a becsület sérelmét a tényektől függetlenül, önkényesen alkotott, a más személyét kifejezés módjában is indokolatlanul bántó (becsmérlő, megalázó) vélemény, a jóhírnév sérelmét pedig általában a valótlan és a közfelfogás szerint sértő tény állítása, híresztelése, hamis színben való feltüntetése okozza.

Azt helytállóan állapította meg a jogerős ítélet, hogy az alperes a valóságnak megfelelően, tényszerűen állította, hogy a felperes a képviselőtestület előzetes felhatalmazása és tájékoztatása nélkül döntött a két testületi ülés között a gázközmű vagyongból átutalt összeg adott célra történő felhasználásáról. Tévesen minősítette

ugyanakkor az alperesnek az ehhez fűzött közlését nem bizonyított, ezért valótlan tényállításnak, amely tartalmilag arra vonatkozott, hogy a felperes ezt az intézkedést a kampánygyűlésen való eredményes szereplése érdekében hozta meg. Helytállóan érvelt azzal az alperes, hogy a kifogásolt közlés az önkormányzati választásokat megelőzően tett intézkedés motivációját, indítékát kifejező vélemény, a felperesnek tulajdonított politikai szándék feltételezése. A személyiségvédelmet pedig önmagában nem alapozza meg a való tényekből levont következtetés, kedvezőtlen értékítélet vagy vélemény, még akkor sem, ha a megbírált személy közéleti tevékenysége során tanúsított magatartását, intézkedésének célját esetleg annak szándékától eltérően értelmezik (PK 12. számú állásfoglalás III. pont).

A jogerős ítélet által megállapított további jogsértés tekintetében a Legfelsőbb Bíróság a következőkre mutat rá. Amennyiben egy kijelentésnek az általános közfelfogás szerint többféle jelentéstartalma van és lehetséges olyan értelmezése is, amely az érintett személy számára jogsértő, nem lehet annak csak a lehetséges másik - a jogsértés megállapítását egyébként kizáró - értelmét irányadónak tekintve az érintett felet a jogvédelemtől elzárni.

Ennek előrebocsátásával jogszabálysértés nélkül állapította meg a jogerős ítélet a jóhírnév sérelmét az alperesnek azzal a nyilatkozatával kapcsolatban, amely szerint a felperes „a megyei közgyűlésben MSZP-szavazógépet játszik jó pénzért”. A felperes által sem vitatottan megfelel a valóságnak az, hogy a megyei közgyűlésben rendszerint az .. érdekeinek megfelelően adja le a szavazatát. A mondatban szereplő „jópénzért” kifejezés tartalmi elemzésével megállapítható, hogy a felperes - az alperes állítása szerint - nem saját meggyőződése alapján, hanem anyagi ellenszolgáltatás fejében szavaz a megjelölt párt érdekeinek megfelelően. A téves felülvizsgálati állásponttal szemben ennek a kifejezésnek nem tulajdonítható kizárólagosan olyan értelem, hogy az csak a felperes polgármesteri hivatali tisztségének ellátásáért kapott fizetésére korlátozható. Az ellenszolgáltatás eredetét illetően az olvasó még a cikk teljes tartalmából is különféle feltételezésekre juthat: annak forrása lehet a polgármesteri tisztség ellátásáért járó illetmény, a megyei közgyűlési tagságért kapott tiszteletdíj, vagy éppen az MSZP-től a támogató szavazatokért (illegálisan) juttatott pénzösszeg. Az alperes vitatott kijelentésének ez utóbbi, a felperes megvesztegethetőségére vonatkozó értelme - azt igazoló tények hiányában - a Ptk. 78. §-ba ütköző módon a felperes jóhírnévét sértő, valótlan tényállítás. A jogerős ítélet helytálló megállapítása szerint ezt a felperes még közéleti szereplőként sem köteles eltűrni.

Ez utóbbi nyilatkozat tekintetében, egyetértve a jogerős ítélet jogsértést megállapító és ezzel összefüggésben az elégtétel adására kötelező döntésével, a Legfelsőbb Bíróság szükségesnek tartotta ugyanakkor a rendelkező rész pontosítását. A jogerős ítélet rendelkező részéből ugyanis nem tűnik ki, hogy a kifogásolt közlésnek mely kifejezései, illetve milyen tartalmi jelentése sérti a személyhez fűződő jogot. A Legfelsőbb Bíróság számos döntésében kifejtette, hogy a személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása iránti perben az ítélet rendelkező része akkor felel meg a Pp. 213. § (1) bekezdésben megkívánt feltételeknek, ha valóságos tartalma alapján kifejezetten meghatározza a személyhez fűződő jogot sértő magatartást (Pfv.IV.20.157/2001/5., Pf.IV.26.146/2000/7., Pf.IV.26.561/2001/7.) Amennyiben a kifogásolt nyilatkozatnak vannak valós tényállításai és ezek nem különülnek el a jogsértő közléstől, a jogsértőnek tartott nyilatkozat tartalmi elemzése alapján, a szövegösszefüggésre is tekintettel kell az ítélet rendelkező részében a jogsértés mibenlétét megfogalmazni; az alperes terhére rótt magatartást félre nem érthetően kell kifejezésre juttatni. Az indokolásra tartozik annak szó szerinti ismertetése, hogy a jogsértőnek minősített közlés pontosan milyen szövegkörnyezetben szerepel. Ezért a Legfelsőbb Bíróság a kifogásolt közlés jogsértő tényállításának megfogalmazásával pontosította a jogerős ítélet jogsértést megállapító rendelkezését.

A Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontja szerint alkalmazandó Ptk. 339. § (1) bekezdés alapján követelhet nem vagyoni kártérítést az, akit személyhez fűződő jogában megsértettek, ha bizonyítja a jogellenes magatartással okozati összefüggésben felmerült kár, ezen belül nem vagyoni hátrány bekövetkezését. A kár (nem vagyoni hátrány) bekövetkezését esetenként a Pp. 163. § (3) bekezdés alapján köztudomású tényként is meg lehet állapítani. A hátrány bekövetkeztének megállapításához általában és a köztudomás alapján sem elégséges annak csupán az elvi lehetősége, hogy az adott jogsértő közlés alkalmas lehet az érintett személy kedvezőtlen megítélésére. A megállapított jogsértéssel összefüggésbe nem hozható, a közszereplő kedvezőtlen megítélésében megnyilvánuló hátrány kártérítés alapjául nem szolgálhat.

A Legfelsőbb Bíróság arra is figyelemmel, hogy a jogerős ítélet sem állapított meg bizonyított hátrányt, az egy közléssel megvalósult jogsértéssel összefüggésben nem látta a Pp. 163. § (3) bekezdés alapján köztudomású tényként elfogadhatónak azt, hogy a felperes megítélése az alperes jogsértő nyilatkozata miatt kedvezőtlenül megváltozott. Ugyanakkor a perben kihallgatott Hevesi Jánosné, Schwarz Sándor és Horváth János tanúk előadása szerint a város lakóinak felperesről alkotott megítélése a pártszimpátiájuk szerint és nem a cikk hatására volt megosztott. A megjelent cikkel kapcsolatban a tanúk a felperes hátrányos megítélésének pedig még a lehetőségét sem a megállapított jogsértéssel, hanem elsősorban a

felperes szavahihetőségével, illetőleg a város pénzügyeinek nem megfelelő kezelésével hozták összefüggésbe. (2.P.20.892/2007/6. és 12. számú jegyzőkönyvek) Mindez a megállapított jogsértéssel összefüggésben a hátrány bekövetkezésének megállapítására nem ad alapot.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit részben - a perköltség és az eljárási illeték viselésére is kiterjedően - a Pp. 275. § (4) bekezdés alapján hatályon kívül helyezte, és a további jogsértés megállapítására, valamint a kártérítés megfizetésére irányuló keresetet elutasította.

A felek jogi képviselétével felmerül első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási költségek összevonásával, a Pp. 270. § (1) bekezdés folytán alkalmazandó Pp. 81. § (1) bekezdés alapján a nagyobb részben pervesztes felperest kötelezte az alperes 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pont, (3) és (5) bekezdés alapján megállapított perköltségének megfizetésére. Az illetékekről szóló XCIII. törvény 62. § (1) bekezdés f) pont alapján a feleket megillető tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt eljárási illetékek megfizetésére a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés alapján kötelezte a feleket.

Budapest, 2009. január 28.

Dr. Völgyesi Lászlóné sk. a tanács elnöke, Dr. Kovács Zsuzsanna sk. előadó bíró, Dr. Mészáros Mátvás sk. bíró

A kiadmány hitelül:

Vné

tisztviselő